

kadınların sesi

eşitlik, toplumsal ilerleme ve barış için

haziran 1977
yıl:2 sayı:23-2

İLERİCİ KADINLAR DERNEĞİNİN İKİNCİ KURULUŞ YILDÖNÜMÜ

HEPİMİZE KUTLU OLSUN

Emekçi kadınlar tarafından kurulan İlerici Kadınlar Derneği, kadınların sorunlarına çözüm bulmak doğrultusunda yaptığı başarılı çalışmalarla, ülkemiz kadınlarının tek yığinsel ve demokratik örgütü olduğunu kanıtıyor.

İKD'nin diğer kadın örgütleri gibi balolarla, kermeslerle değil, kadınları toplumun geri kalmış bir kesimi olmaktan kurtarmak için uğraşması, 2 yıl gibi kısa bir zamanda geniş kitleler tarafından benimsenmesini sağlamıştır.

BAŞYAZI

İLERİCİ KADINLAR DERNEĞİ İKİ YAŞINDA

İlerici Kadınlar Derneği 3 Haziran 1977'de iki yaşına giriyor. Dernek ikinci yılına girerken dönüp bir yıl öncesine baktık, şubelerinin sayısına, katıldığı eylemlere, düzenlediği toplantılara, yürüyüşlere ve yalnız derneğin değil yurdumuzdaki her emekçi kadının gazetesi olma yolunda yürüyen Kadınların Sesi gazetesinin tirajına. Her şeyimiz iki kat olmuş, şubelerinin sayısı 8 idi, 16 oldu, temsilciliği hiç yoktu 15 oldu, üye sayısı iki bin idi, 4000 oldu, gazetemiz geçen yıl bu zaman 10.000 basıyordu bu yıl 20.000 oldu. İlececeğiz, elbette hayır. İKD'nin etkisi, olumlu ve başarılı yarırcı Kadınlar Derneğinin gelişimini sadece sayılarla mı ölçeriz sadece sayılarla ölçmek doğru olmaz. İKD'nin adı ülkemizdeki demokratik kadın hareketinin önünde yürüyor. Kurulduğu zaman «kadın derneği de neymiş, ayrı kadın örgütlenmesine ne gerek var, sizler kadın erkek elele yürütülen savaşımı bölüyorsunuz» diyenler, «görürsünüz bunlar bir avuç kalacak, yani kadro örgütü kalacak» diyenler, İlerici Kadınlar Derneğinin yurt çapında gösterdiği gelişme ile şaşkına döndü. Daha kurulduğu günden itibaren parabalaları derneğe göz dikti. Tüzüğünü 8 ay onaylamadı, toplantı düzenlerken, afiş asarken, bildiri dağıtırken elinden gelen her türlü engellemeye başvurdu. Gün geçmedik sermayenin sözcülüğünü yapan gazeteler İKD'yi karalamak, kitlelerin önünde küçük düşürmek için yayın yapmasın. Bütün bu baskılar bir anda ortadan kalkmayacak sürecek, emekçi kadın hareketi güçlendikçe sürecek. Çünkü korkuyorlar, kadınlarımız örgütlendikçe, örgütlenip haklarının bilincine vardıkça, karanlığın perdesini yırtacak. İşte bundan korkuyorlar.

İKD sadece emekçi kadınların derterini ortaya koyup dökmeyi, bu uğurda savaşıma da girdi. İKD toplumun diğer kesimlerinin, başta işçi sınıfımız olmak üzere, öğretmenlerin, teknik elemanların, memurların ve gençliğin yürüttüğü savaşıma da elinden gelen her türlü olanakla omuz verdi, içtenlikle katıldı. Emekçi kadınlarımız her mitingde her toplantıda İKD flaması altında boy gösterdi. Nihayet geçen Şubat ayı içinde CHP Kadın Kolları ile ortaklaşa Eviât Acısına Son yürüyüşünü düzenledi. Ve yurdumuzda ilk kez onbinin üstünde kadın faşizme karşı yürüdü. 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü tüm şube ve temsilciliklerinde kutladı, İstanbul'da 5 bin kişi katıldı bu toplantılara. Uzunköprü'de ise 2000 kişi ile kutlandı bu yılın 8 Mart'ı. Derneğin bu gelişimi karşısında sadece parabalaları değil, sermayenin sol eli maocular da İKD'ye saldırılar düzenliyorlar, sermaye basını ile aynı düdüğü çalıyorlar. Daha bitmedi. İKD de neymiş diyenler başka yollara da başvurabiliyorlar. İçerde bölücülük çıkarmaya uğraşıyorlar, ancak havanda su dövüyorlar. İKD'ne, yönetimine, bugüne kadar başarı ile sürdürülen politikaya çamur atıyorlar. 'Reformist' diyorlar. 'İKD iyil ama yöneticileri kötü' diyorlar. Özellikle bunu yöneticileri tanımayan, görme fırsatı olmayan illerde sürdürüyorlar. İKD bütün bu zorluklarla savaşarak büyüyor. İKD'nin kapısı ona

Devamı 6. Sayfada

İlerici Kadınlar Derneği çalışan kadınların doğum izinlerinin uzatılması, her iş yerinde ve mahallede kreş açılması, eşit işe eşit ücret verilmesi vb. gibi, kadınların özgül sorunları ve istemleri doğrultusunda çeşitli çalışmalar yapıyor. Bunlar arasında açık oturumlar düzenlenmesi, afişlemeler yapılması, imza ve dilekçe kampanyalarının açılması da var. Bu yolla, kadınların yasalardaki haklarının uygulanması, yeni haklar kazanılması için savaşım verilmiş ve başarılı sonuçlar elde edilmiştir.

İKD çalışmalarını yalnız kadınların özgül sorunlarını çözmekle sınırlamamış, kadınların faşizme, emperyalizme ve sömürüye karşı verilen demokrasi, bağımsızlık ve toplumsal kurtuluş savaşımında da yer almasını sağlamıştır. DGM'ye karşı direnen kadınlar, İstanbul'da CHP Kadın Kolları'nın düzenlediği «Eviât Acısına Son» sessiz yürüyüşüne İKD saflarında katılan onbinlerce kadın, 1 Mayıs İşçi Bayramında DİSK'in düzenlediği yürüyüş ve mitinge çocukları, çiçekleri ve pankartlarıyla katılan kadınlar bunun en güzel kanıtıdır.

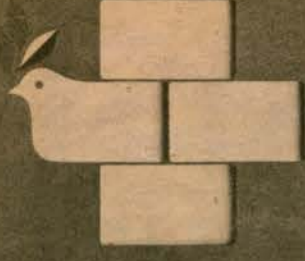

Geniş kadın yığınlarını kucaklamak çabası içinde olan İKD, kuruluşunun daha 2 yılı bile tamamlanmadan açtığı 16 şube ve 10'dan fazla temsilciliğe kadınların örgütlenmesini sürdürüyor. Örgütlenildiği yerlerde okuma-yazma, biçki-dikiş kursu gibi çalışmalarla da kadınlara yardım elini uzatarak, onların bilinçlenmelerine büyük katkılarda bulunuyor.

İlerici Kadınlar Derneği, tüm çalışmalarında ve eylemlerinde uluslararası kadın hareketinin deneyimlerinden yararlanmış, kendini bu hareketin bir parçası saymış ve uluslararası dayanışmaya büyük önem vermiştir. 8 Mart Emekçi Kadınlar Günü'nü ülkemizde ilk olarak 1976'da kutlayan İKD, 1977'de de bu günü bir hafta boyunca kutlamıştır.

Ayrıca Filistin'e yaptığı ilâç yardımı da uluslararası dayanışmanın bir parçasını oluşturuyor.

İKD, ülkemiz kadınlarının, Dünya Barışının sağlanması yolundaki çalışmalarına da aktif olarak katılmalarını sağladı. Stokholm Barış çağrısını imzaya açması, 1 Eylül Dünya Barış Günü'nü kutlaması ve üyelerini Barış Derneğinin kurucuları arasında yer alması da bunu gösteriyor.

DÜNYA BARIŞ KURUCULARI TOPLANTISI VARŞOVA 1977

ÇOCUKLAR ÖLDÜRÜLMESİNİ ŞEKER DE YİYEBİLSİNLER

6-11 Mayıs tarihleri arasında Varşova'da toplanan Dünya Barış Kurucuları Toplantısında, toplantının ev sahibi Polonya Barış Komitesi başkanı konuşmasına Nazım'ın bu ünlü dizeleri ile başlıyordu.

Toplantı savaşın taş üstünde taş bırakmadığı, faşizmin ve savaşın kurbanı olarak 5 milyon kişinin öldüğü Polonya'nın başkenti Varşova'da yapıldı. Varşova şehri yalnız savaşın acısının değil, dünya barış hareketinin doğuşunun da tanığı oldu. Dünya Barış Konseyinin tohumları bu şehirde atıldı.

1977 Mayısında ise Varşova 100'ü aşkın ülkeden gelen 2000 delegeye «hoşgeldin» diyordu. Bugün Polonya topraklarında faşizmin toplama kampları, milyonlarca insanın yakıldığı gaz ocakları ve fırınları, bilimsel işkence aletleri bir ibret levhası olarak geziliyor, görülüyor. Aynı Polonya topraklarında yepyeni bir dünya, sosyalist kuruculuk yükselmektedir ve barış sözcüğü sosyalist Polonya halkının dilinde kutsal bir kelime haline gelmiştir. Yalnız Polonya'da mı! Ülkemizde de 1 Mayıs gösterileri sırasında silâh değil iş isteyen, tank değil şeker isteyen çocuklarımız kurşunlanmadı mı? Bugün artık barış hareketi 2'nci dünya savaşının acılarını yaşamış ülkelerde değil, beş kıtada: Avustralya'dan, Kanada'ya, Brezilya'dan Japonya'ya dek yayılmıştır ve silâhlanma yarışına son vermek ve silâhsızlanma için bütün bu ülkelerden milyonlarca imza toplanmıştır. Daha dün Hiroşimalı küçük kızın «Teyze, amca bir imza ver, çocuklar öldürülmesin şeker de yiyebilsinler» yakarısı Yeni Stockholm Çağrısının sloganı oldu. Bu yakarış sadece Hiroşimalı küçük kızın değil, çocukların fırınlarda yakılmadığı, napalm ile yanmadığı, renkleri siyah olduğu için öldürülmediği bir dünya için, bütün ülkelerin çocukları için geçerli. Ülkemizde de Barış Derneğinin kurulması ile barış savaşımı yeni bir hız kazanmış, Türkiye barışsever güçleri dünya barışçı güçleri arasındaki onurlu yerlerini almışlardır. Dünya Barış kurucuları toplantısı, aldığı kararlar da bunu belgelenmiştir.

NAZIM HİKMET'İ SAYGIYLA ANIYORUZ

1902-
3 Haziran 1963

Bir öyle şaşılası
dünya ki burası
bollukla ölüyor,
kıtlıkla yaşıyor.
Varoşlarda hasta, aç kurtlar gibi
insanlar dolaşıyor,

anbarlar kilitli
anbarlar buğdayla dolu...
Tezgâhlar ipekli kumaş dokuyabilir
topraktan güneşe kadar giden yolu
İnsanlar yalnızcak
insanlar çıplak...

Bir öyle şaşılası
dünya ki burası,
Balıklar kahve içerken
çocuklar süt bulamıyor.
İnsanlar sözle besliyorlar,
domuzları patatesle...

Böyle diyordu işçi sınıfının ve halkımızın büyük ozanı Nazım Hikmet... Böyle dediği için burjuvazi onu yıllar boyu hapse mahkum etti. İnsanların mutluluğu için, savaşız, sömürsüz bir dünya için verilen savaşıma yiğitçe katıldığı için memleketinden, hasretini çektiği yurdundan uzakta öldü. Ölümünün 14. yılında büyük ozanımızı saygıyla anıyoruz.

1 HAZİRAN

DÜNYA ÇOCUKLAR GÜNÜ

«BUGÜN SADECE AĞLIYORLAR YARIN HESAP SORACAKLAR»

1 HAZİRAN 1977'DE DÜNYA ÇOCUKLARI

1 Haziran uluslararası çocuk günüdür. Bundan 27 yıl önce bu günü kutlamak için UDKF (Uluslararası Demokratik Kadınlar Federasyonu)'nun öncülüğünde bir komite oluşturuldu. Bu eylem dünyanın dört bir yanında çeşitli kuruluşlar, tanınmış kişiler ve çocuğunun geleceğinin sorumluluğunu duyan herkesçe desteklendi.

Çocukların yaşama ve

parlak bir gelecek haklarını savunmak amacıyla Uluslararası Çocuk Günü ilk defa 1 Haziran 1950 yılında kutlandı. Bu günün kuruluşuyla ilgili olarak yayınlanan bildirgede şöyle deniliyordu: «Çocuklar kendilerini savunamazlar. Analar, babalar, genç erkek ve kızlar, tüm uluslararası, ulusal, bölgesel örgütler ortak çabalarıyla çocukların yaşamı ve mutluluğu adına yeryüzünde barışı savunabillirler»

İrk, uyruk, cinsiyet aynı gözetmeksizin çocukların yaşam ve sağlıklarının korunması, eğitim ve çok yönlü gelişme konularındaki vazgeçilmez hakları mutlaka savunulmalıdır.

Çocuk hakları için savaşım, barış, ulusal bağımsızlık, demokrasi ve özgürlük savaşımından ayrılmaz.

Gelişmekte olan ülkelerde her 30 saniyede 100 çocuk doğuyor ve 20' si bir yaşına gelmeden ölüyor.

Darılmayın çocuklar, bu sömürü, talan, baskı ve zulüm çarkları içerisinde dünyaya gözünüzü açtığınız için.

Gülebiliyorsunuz... Bu gülüşleriniz birtakim insanlar sizlere güvenli yarınlar hazırlama mücadelesi verdiği için bu kadar canlı.

Ağlıyorsunuz... Bu ağlayışlarınız aç kaldığınız için, anularınız, babalarınız mutlu yarınlar hazırlama mücadelesinde kurşunlandığı, zindanlara atıldığı için bu kadar buruk.

Güveniyorsunuz... Bu güveneniz ileride sizin de yer alacağınız insanın insanı sömürmediği bir topluma inandığınız için bu kadar güçlü.

Yıl 1977... Bu yıl Birleşmiş Milletler Örgütü tarafından bütün dünya çocukları için kutlama yılı olarak 1979 yılı seçildi. İspanyol, Alman, Sov-

yet, Türk, Fransız. Kısacası tüm dünya çocukları 1979 yılında yükseltecekler seslerini.

Ve bağıracaklar, «Kreş istiyoruz», «yuva istiyoruz», «süt içmek istiyoruz», «okul kitaplarında savaş değil, barışı okumak istiyoruz», «Körpeçik beyinlerimizi zehirleyen eğitime son verilmesini istiyoruz». «İnsanları ve toplumu sevmeyi, dostluğu ve kardeşliği öğrenmek istiyoruz». 1 Haziran Dünya Çocuklar Günü ve bu yılda dünyaya gözünü açan çocukların 2/3'sini hastalık, açlık, bakımsızlık ve yoksulluk bekliyor.

Bu yıl dünyaya gelen çocukların sadece beşte biri yaşayacak.

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Bildirgesinde söylendiği gibi, «İnsanlık çocuklarına verebileceklerinin en mükemmeli borçludur.»

Çocuklarımız bize bu borçlarımızı hatırlatıyorlar. Ve yükleri onları duyana dek yükseltecekler seslerini.

Büyüene dek yükseltecekler seslerini. Talepleri de büyüyecek onlarla birlikte. Şimdi et yemek, süt içmek istiyorlar. Yarın iş, ekmek, özgürlük isteyecekler. Şimdi dostluğu ve kardeşliği öğrenmek istiyorlar, yarın dostluğu ve kardeşliği yaşamak isteyecekler.

İktidarlar onların sorunlarına eğilmiyor. Bugün sadece ağlıyorlar, yarın hesap soracaklar.

Türkiye'de yaşayan 80 çocuktan 60'ı beslenme yetersizliğinden çeşitli beden ve akıl hastalıklarına uğruyor...

Sosyalist ülkelerde çocuklar hem öğreniyorlar, hem eğleniyorlar, hem üretiyorlar...

84 GÜNLÜK DOĞUM İZİNİ YASAL HAKKIMIZDIR

Doğum yapmak, çocuk sahibi olmak en doğal hakkımız. Çocuklarımızı sağlıklı ve gülbüz doğurmak, ana olarak onlara gerekli olan her türlü olanağı sağlamak da en doğal hakkımız ve hatta görevimiz. Ağır yük kaldıran, uzun süre ayakta duran, tozlu dumanlı havasız yerlerde çalışan, besinlerine gerektiği gibi dikkat etmeyen hamile kadınların çocukları ölü doğabilir. Çocuklarda doğumsal rahatsızlıklar, zekâ geriliği olabilir. Ananın yorgunluğu ne-

deni ile doğum zor olabilir, hatta anayı sakat bıraktığı gibi öldürebilir de. Bu yüzden ananın doğumdan önce ve sonra dinlenmesi gereklidir.

İşte, İş Yasasının İşçi Güvenliği tüzüğündeki maddeler, yetersiz de olsa bu gereksinimizi karşılamak için hazırlanmıştır. Doğum yapacak biz, emekçi kadınların doğumdan önce 6 hafta ve doğumdan sonra 6 hafta ücretli izin almaları bu yasa da kayıtlıdır. Doğum yapacak kadınlarımızın bu i-

zinleri doğal ve yasal hakları iken, emeğimizi sömüren parababaları, bizim ve çocuklarımızın hayatı, sağlığı ve gelişimi ile ilgili bu izinleri de çalmakta ve bu yasal hakkımızı tanımamaktadır.

Aylıklarımızdan kesilen ödentilerle bize hizmet etmesi gereken SSK hastanelerinin bazı doktor ve personeli parababaları ile iş birliği edip kesin doğum tarihlerini söyleyerek izin hakkını kullandırmamaktadır. Emekçilerin parası ile var olan

SSK hastanelerinin yıllık dö-kümlerini incelediğimizde de bu izinlerin kullandırılmadığını anlıyoruz. 1971 yılında, doğum öncesi yasal 6 haftalık (42 günlük) ücretli izin yerine ortalama 26 gün kullanıldığı, doğum sonrası 6 haftalık (42 günlük) izin yerine de ortalama 37 gün kullanıldığı görüyoruz. Yani kadınlarımızın aylıklarından para kesilmekte fakat kendilerine 40'ı çıkmadan iş başı yaptırılmaktadır.

Her emekçi bu doğum izinlerinin yasal olduğunu

bilmeli ve sık sık Kadın-Doğum Kliniklerine giderek kesin hamilelik sürelerini öğrenmelidir. Kesin doğum tarihlerini bildirmeyen doktorlara bu yasal haklarını hatırlatmalı ve iş yerlerinden ücretli izinlerini almağa çalışmalıdır. Eğer iş yeri ve hastanelere yapılan bu uyarılar yeterli değilse, İlerici Kadınlar Derneği (İ.K.D.) şubelerine başvurmalıdır. İKD kadınlarımızın bu yasal haklarını almalarında yardımcı olacaktır.

1946 yılında Birleşmiş Milletler Teşkilatına bağlı olarak "BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ÇOCUKLARA YARDIM FONU (UNICEF)" kurulmuştur. Türkiye'de de 1957'de temsilcilik açan UNICEF çocuklarla ilgili bir bildiri yayınladı. Bu foto-romanımızda sizlere, bu bildiriye yer alan istemlerden bir kısmını sunuyoruz.

ÇOCUKLARIMIZA YAŞANASI BİR DÜNYA BIRAKALIM

YETENEKLERİNİ EŞİT OLANAKLAR İÇİNDE GELİŞTİREBİLMELİDİR.

AHLÂKİ VE TOPLUMSAL SORUMLULUK HİSLE- RİNİ GELİŞTİREBİLMELİDİR.

ÇOCUĞA DOĞUM ÖNCESİ VE DOĞUM SON- RASI YETERLİ BAKIM HAKKI TANINMALIDIR.

Çocuklarımız yeteneklidir, diğer tüm ülkelerin çocukları gibi milyonlarca çocukta milyonlarca yetenek gizlidir. Ama ülkemizde 16 milyon çocuktan yarısı okula gidemiyor. Nasıl geliştirecek çocuklarımız yeteneklerini? Çöplüklerden birşeyler toplarken, çamurlar içinde oynarken değil herhalde!

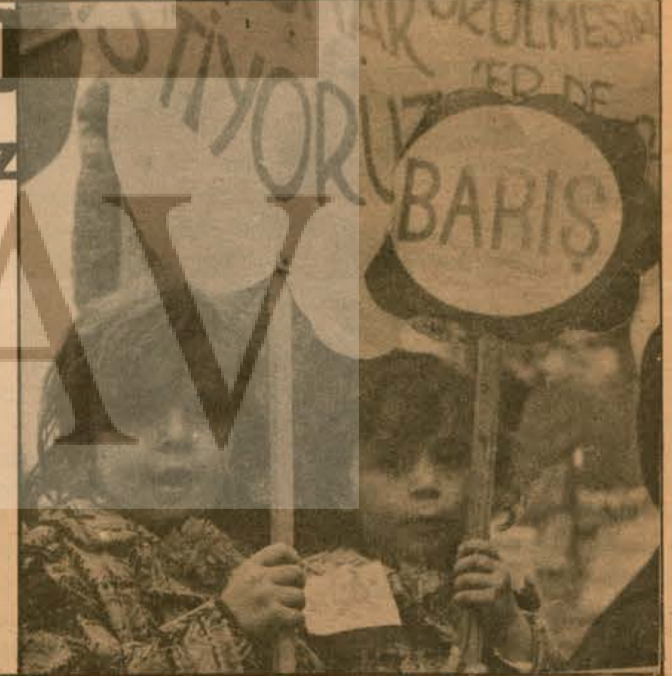
Çocuklarımızın ahlaki ve toplumsal sorumluluk hislerini geliştirmek hepimizin, her ana-babanın kaygısıdır. Bugün kumar, kaçak sigara satımı, tom-bala vb. ilkokul bahçelerine kadar sokulmuştur. Öte yandan televizyon, sinemalar, gazeteler ve diğer araçlarla çocuklarımız aksi yönde etkileniyor.

Ülkemizde çalışan kadın, doğumunda 1 ay ka-lana dek işinin başındadır. Doğumdan sonra ise yine 1 ay izni vardır. İşinin başına döndükten sonra, kim bakar çocuğa? Devletin kurduğu kreş sa-yısı 2'dir. Öte yandan bütün ülkede 6 ana okulu, 132 yuva vardır. Bu özel yuva ve kreşler ateş pa-hasıdır. Çalışan milyonlarca ananın çocuğu soka-ğa terk edilmiştir.

KORUNMA VE RAHAT ETTİRİLMEDE ÖNCELİK VERİLMELİDİR.

ÜCRETSİZ VE ZORUNLU EĞİTİM HAKKI TANIN- MALIDIR.

BARIŞ VE EBEDİ BİR DOSTLUK ATMOSFERİ İÇİNDE YETİSTİRİLMELİDİR.

Her sokak arası çocuk bahçesi sanki. Çocuklarımız toz toprak içinde oynuyorlar. Heran sokaktan geçen bir arabanın altında kalabilirler. Çocuk bahçelerinin sayısı son derece kısıtlı. Bir kısmı da girilmez durumda. Öte yandan, ülkemizde 400.000 kimsesiz çocuktan 20.000 kadarı bakılmaktadır. Bu durumda çocuklarımızın korunduğundan ve rahat ettirildiğinden bahsedebilir miyiz.

Anayasamız da söylüyor bunu. Ama yasalar sadece kâğıt üzerinde kalırsa hiç bir değeri yoktur. Kitap, defter, önlük masraflarının yanında her yıl onlarca lira para topluyorlar çocuklarımızdan. Ücretsiz eğitim hakkı var ama, öte yandan daha okula kayıt yapılırken para alıyorlar. Zorunlu eğitim hakkı var ama, 3000'den fazla köyde okul yok.

BARIŞ!... minicik yavrularımızın dileği bu... DOSTLUK!... küçücük kalpler bu duyguya atılabildiğine açık... Savaşlara övgü düzen, ırkçılığı körükleyen ders kitapları onların da içini karartıyor. Karanlık, yoz fikirlerin yüzlerini karartmasına onlar da karşı. Analar, kardeşler çocuklarımızın içlerinin aydınlık, yüzlerinin güleç olması bize bağlı. Tüm emekçilerin mücadelesine bağlı...

16 HAZİRAN YÜZBİN İŞÇİ YÜRÜDÜ

15-16 HAZİRAN'DA KADINLAR DA ERKEKLERLE BİRLİKTE EN ÖN SAFLARDA YERLERİNİ ALDILAR.

**no
por
taj**

SANTRAL DİKİŞ SANAYİİ'NDEN AYŞE 15-16 HAZİRAN'I VE 16 EYLÜL'Ü ANLATIYOR...

«Ben o dönem 14 yaşındaydım. Meseleleri bilmiyordum. 16 Haziran günü büyük bir işçi kalabalığı bizim fabrikaya geldi. Gelen işçiler çalışmayı bırakıp kendileri ile birlikte yürüyüşe katılmamızı istediler. Tüm işçi arkadaşlar işi bırakıp yürüyüşe katıldık. O dönem Türk-İş'e bağlı Tekstil sendikasına üyeydik. Baş temsilcimiz olan kişi, sonradan öğrendiğimize göre patronla anlaşmış; «ben onları

geri getiririm, siz meraklanmayın» demiş. 16 Haziran günü yürüyüşe katılmış ilerliyorduk. Sarı sendika yöneticileri yanımıza geldiler, «kaçın, yürüyüşten ayrılın evlerinize dağılın» diye bağınyorlardı. Hemen hemen hepimiz, sarı sendika yöneticilerinden korktuğumuz ve meseleleri bilmediğimizden geri döndük. Şimdi düşünüyorum da o büyük kalabalığı işçiler teşkil ediyordu. Yani bizlerdik

bu alanlarda yer alan. 16 Haziranda DİSK'i kapatmak için hazırlanan kanun maddelerini protesto etmek için yürünüyordum. Aklim o zaman erseydi sonuna kadar yürüyüşü bırakmazdım. Şimdi DİSK saflarındayım, ve DİSK'in işçi sınıfı için verdiği mücadeleyi çok beğeniyorum. Sarı sendika değil bizim politik mücadelemiz için çalışmak, ekonomik çıkarlarımız için bile bizl patrona

satıyordu. DİSK'in işçi sınıfı için verdiği son 16 Eylül direnişinde meselenin özünü bilerek bütün gücümle katıldım. Çünkü biliyordum DGM'nin sıkıyönetimsiz sıkıyönetim olduğunu, işçilerin toplu sözleşme, grev hakkının olmayacağını işverenlerden bir hak talep ettiğimizde soluğu Devlet Güvenlik Mahkemelerinde alacağımızı. Şu anda DGM getirilseydi yaşam koşullarımızın kötüleşeceğini biliyordum».

BİR İŞÇİ ARKADAŞIMIZ 1 MAYIS'I ANLATIYOR...

Oyle günler olur ki, emekçi sınıfların mücadele tarihinin yapraklarına yüz yıllar boyu silinmemecesine kazanır.

İşte 1 Mayıs 1977 de böylesine unutulmayacak bir gün.

Umudun, ekmeğin ve halkın düşmanlarının kurşunlarıyla yaralanan gençecik bir işçi bacımızın ziyaretine gittiğimizde, onu da karşımızda aynı inanç ve yiğitlikle dopdolu bulduk. Bu işçi arkadaşımız, İlerici Kadınlar Derneği üyesi Hatice Temiz'di.

Hatice, 1954 yılında Kahramanmaraş'ın bir köyünde dünyaya gelmiş 11 kardeşlermiş. Hatice, okuma yazmayı sonradan öğrenmiş. Köyde ne okul varmış ne de ana ve babasının okutacak gücü. 4 yıl önce İstanbul'a gelmiş-

ler. Hatice Ratel fabrikasına girmiş, ailesine destek olabilmek için. Sendikası olan fabrikalarında, Hatice ve arkadaşları patrona karşı verdikleri mücadele sonucunda DİSK'e bağlı Maden-İş'e girmeyi başarmışlar. Hatice temsilci seçilmiş. Daha sonrasını arkadaşımız şöyle anlatıyor:

«DİSK çatısı altında geçirdiğim her gün daha bilinçlendim. Özellikle DİSK mitingleri, eğitim seminerleri, 1976 1 Mayıs'ı, DGM direnişimiz ve kazanımlarımız beni ve arkadaşlarımı bugünlere getirdi. Biz 1 Mayıs'a bugünün bilinci ve inancıyla katıldık.

O gün DİSK güvenlik görevlisiydim. Sarıhanede olacağım anı bekliyordum. Yüreğim göğsümden fırlayacak gibiydi. Yüzbin-

lerce işçinin, emekçinin; disiplinliliği, kararlılığı ve sömürsüz günlere duyulan özlem dolu haykırılarıyla çizdiği tablo akıl almaz güzellikteydi. Derken bir karışıklık oldu. Görevli erkek arkadaşlarımızın ısrarı üzerine kenarda bir yerde durmak üzere yürüdüm. Otomatik silâh seslerini duymamla birlikte bacağımda hiç bilmediğim acayip bir sızı hissettim. Ne olduğunu anlayamamıştım ki, yanımdan Uzel işçisi yiğit bir arkadaşı geçirdiklerini gördüm. Ölmüştü. Bacağımda duyduğum acı umurumda değildi. Arkadaşlarıma ve 1 Mayıs alanının gözümün önünden gitmeyen güzellğine ne olduğunu merak ediyordum. Ancak olup bitenleri hastahane de öğrendim.

Şimdi, yaram iyileşiyor, geçecek. Ama, biz emekçilerin düşmanlarına, kanlı canilere duyduğum öfke hiç dinmeyecek. Ta ki sömürsüz, baskısız günlerimizi kurana dek. Biliyorum ve inanıyorum ki emperyalist güçler ve işbirlikçileri mücadelemizi asla durduramazlar. Her geçen gün daha da güçlenerek milyonlarla kutlayacağız, 1 Mayısları.»

Hatice arkadaşımızın dile getirdiği duygularımızı, şimdilik şöyle noktalıyoruz:

... Ve emekçi kadınlarımız, analarımız, bacılarımız bundan öyle bebelerini, «Onlar engerekler ve çıyanlardır, ekmeğimize, aşımıza göz koyanıdır. Tanı bunları, tanı da büyü» türküleriyle büyütecekler.

ORHAN KEMAL

**1914-
2 Haziran 1970**

Orhan Kemal tanınmış bir roman ve öykü yazarıdır. Savaşı ve sömürsüz bir dünya için işçi sınıfı ve tüm emekçilerin verdiği savaşıma omuz veren, kalemi ve yüreği ile savaşıma katılan bu büyük yazarımızı, ölümünün 7. yıl dönümünde saygıyla anıyoruz...

eve işe giden kadınlar:

« SİGORTA HAKKIMIZ SÖKE SÖKE ALIRIZ »

Evlere işe temizliğe giden yüzbinlerce kadın emekçi var ülkemizde.

Kendi çocuğunu sokakta bırakıp başkalarının çocuğuna bakmaya giden, çocuklarına yediremediği, yiyemediği pahalı yemekleri başkaları için pişiren, kendi evini temizleyemezken, başka evleri cilâlayan.

Günde 10-12 saat çalışıp bir günde 1 haftalık ev işini yapan ama « Hizmetçi » diye horlanıp aşağılanan.

Hastalandığı, doğum yaptığı, yaşlandığı zaman eline beş kuru para geçmeyen.

Hastalık, yıllık ücretli izin nedir bilmeyen.

Parayla tedavi edilip, parayla ilaç alan, yüzbinlerce kadından söz ediyoruz.

Sağlık, analık ve ihtiyarlık sigortası olmayan ağır hizmet emekçisi bu milyonlarca

kadınımızın sorunlarına yıllardır hiçbir sorumlu, hiçbir iktidar eğilmemiştir. Şaşılacak birşey yok, parababalarının iktidarlarının işçi ve emekçilere hiçbir hakkı kendiliğinden verdiği görülmemiştir, görülmecektir de.

Eve işe giden kadınlarımızın durumu böyle gelmiştir ama böyle gitmeyecektir. Böyle gelmiştir çünkü emekçi kadınlarımız örgütsüzdür.

Böyle gelmiştir, çünkü sorunlarımıza çözüm getirecek istemlerimiz için örgütlü savaşım vermemiştik.

Böyle gitmeyecek, çünkü artık emekçi kadınlarımızın örgütü İKD vardır.

Böyle gitmeyecektir, çünkü İKD de örgütlenen kadınlar, haklarını kopara kopara almaya niyetlidir.

İKD'nin eve işe giden kadınlarımızın sorunlarının çö-

zümü için istemleri ve çözüm yolları şunlardır:

— Eve işe giden tüm kadınların İş Kanunu kapsamına alınması gerekir.

— SSK yasası değiştirilerek eve işe giden kadınlar, sağlık, analık, kaza ve ihtiyarlık sigortası kapsamına alınmalıdır.

— Sigortalanmak için eve işe giden kadınlar yerel Emek Kooperatiflerinde örgütlenmelidir.

Bu kooperatifler yoluyla, gündelik, haftalık ve aylık ücretler ile çalışma koşulları saptanabilir, iş bulma, işe çağırma, işe gitmeler sağlanıp denetlenebilir, sigorta primleri saptanıp yatırılabilir. Vizite kâğıtları kooperatifçe verilmelidir. Kooperatifler ve yerel belediyeler yoluyla eve işe

giden kadınların çocukları için kreşler açılması sağlanmalıdır.

Eve işe giden kadınlarımızın ekmeği, emeğinin onuru, geleceği için yükselttiğimiz yukardaki acil istemler doğrultusunda İKD'de örgütlü savaşım başlatılmıştır.

Yasal değişiklik için eve işe giden emekçi kadınlar arasında yaygın bir imza ve dilekçe kampanyası başlamıştır. Seçimden sonra kurulacak hükümete ve parlamentoya istemlerimizi içeren imzalar ve dilekçeler verilecektir. Bunların destekleyen yürüyüş ve mitingler düzenlenecektir.

— Eve işe giden kadınlarımızın semtlerde kurulacak Emek Kooperatiflerinde örgütlenmesi için çalışmalar başlamıştır. Kurulacak Emek Koope-

ratifleri, bir yandan yasal değişiklikler için savaşıma katılırken, öte yandan da, bugünden yarına semtte eve işe giden kadınların, iş bulma, işe çağırma ve gitme hizmetleri ile çalışma koşullarını ve ücretlerini düzenleme ve denetleme görevlerini

yüklenecektir. Kurulacak Emek Kooperatifleri, var olan yasalar çerçevesinde bile, eve işe giden kadınların sigortalanması için çözümler getirebilir.

Başta eve işe giden kadınlarımız olmak üzere tüm emekçi kadınlarımızı, örgütleri ve siyasi partileri, İKD'nin örgütlediği bu hak savaşımına katılmaya, omuz vermeye çağırız.

TEZGÂHTAR KADINLAR «PATRON BASKISINA HAYIR» DİYORLAR

DÜŞÜK ÜCRETLE, SİGORTASIZ, SENDİKASIZ OLARAK ÇALIŞAN TEZGÂHTAR KADINLAR, BU DURUMDAN KURTULMANIN TEK YOLUNUN ÖRGÜTLÜ SAVAŞIM OLDUĞUNU ANLIYORLAR.

Kadınların düşük ücretlerle, sigortasız, sendikasız olarak ağır ve vasıfsız işlerde çalıştırıldığı ülkemizde tezgâhtar kadınların sorunları da diğerlerinden farklı değil.

Patrona daha fazla kâr sağlamak için süslü giyinmeye, boyanmaya zorlanan kadınlar günde 9-10 saat çalışırlar. Kişilikleri göz önüne alınmaz bile. Hastaymış, parasızmış varsın olsun, o daima güler yüzlü olmaya, malı satmak için dil dökmeye ve işten atılmak korkusu ile müşterilerin ve hatta zaman zaman patronunun münasibetsiz davranışlarına katlanmak zorundadır. Kendileri ile görüştüğümüz arkadaşlar şöyle dile getirdiler sorunlarını:

— İsmim Nürten Öztürk, Ufi açıldıktan çalışmaya başladım. Gecenin 12'sine kadar pazar dahil çalıştık. Bu çalışmalar sırasında 15 arkadaşımız ağır koşullar ve yetersiz beslenme nedeniyle bayıldı. Mağaza açıldıktan sonra da işimiz belli değildi. Ben kasıyordum ama hamalık, temizlikçilik ve hizmetçilik de yaptım. Her katta bizi gözleyen patronun adamı vardı. Sonra

haklarımızı savunmak için sendikaya girmek istediğimizden bizi işten attılar. Hele akşamları bizi koyun sürüsü gibi dizip aramaları daha hâlâ unutamıyorum.

Ben Nesrin Göver. Hürbaşılar Konfesyonda çalışan 13 kadından biriyim. 2 yıl önce 1460 TL. maaşla işe girmiştik. Maaşım hiç değişmemişti o günden bu yana. İkramiye desen patronun keyfine kalmış bir şeydi. Eğer öğle yemeğine çıkmaz, çalışırsak ayda 25 lira tutan bir prim verilir. Günde 9 saat çalışmanın ve müşterilerin olsun, patronun olsun kaprisini çekmenin karşılığı buydu. Biz de sendikaya girerek haklarımızı almak üzere direnişe geçtik. Tüm arkadaşlar katıldı greve. Ve bu kararlı mücadelemiz sonucu aldık haklarımızı.

Evet, bu sömürü düzeninin çilesini iki kere çekip, ezilen tezgâhtar kadınlar olarak, tek çıkar yolumuz örgütlü savaşımdır. Tezgâhtar olarak ilerici sendikalarda, kadın olarak da İlerici Kadınlar Derneğinde örgütlenmeliyiz.

1 MAYIŞTA PARABABALARININ EMRİYLE HALKIMIZA TUZAK KURAN, KURŞUN SIKAN CIA'YI VE MAO'ÇULARI TANIYALIM

CIA, Şili'de halkın oylarıyla başa geçip çocuklara hergün 1 şişe ücretsiz süt dağıtan, analara, babalara iş, çocuklara kreş açmaya uğraşan Halk Birliği Hükümetini bombalarla alaşağı eden Amerikan Gizli Casusluk Örgütüdür.

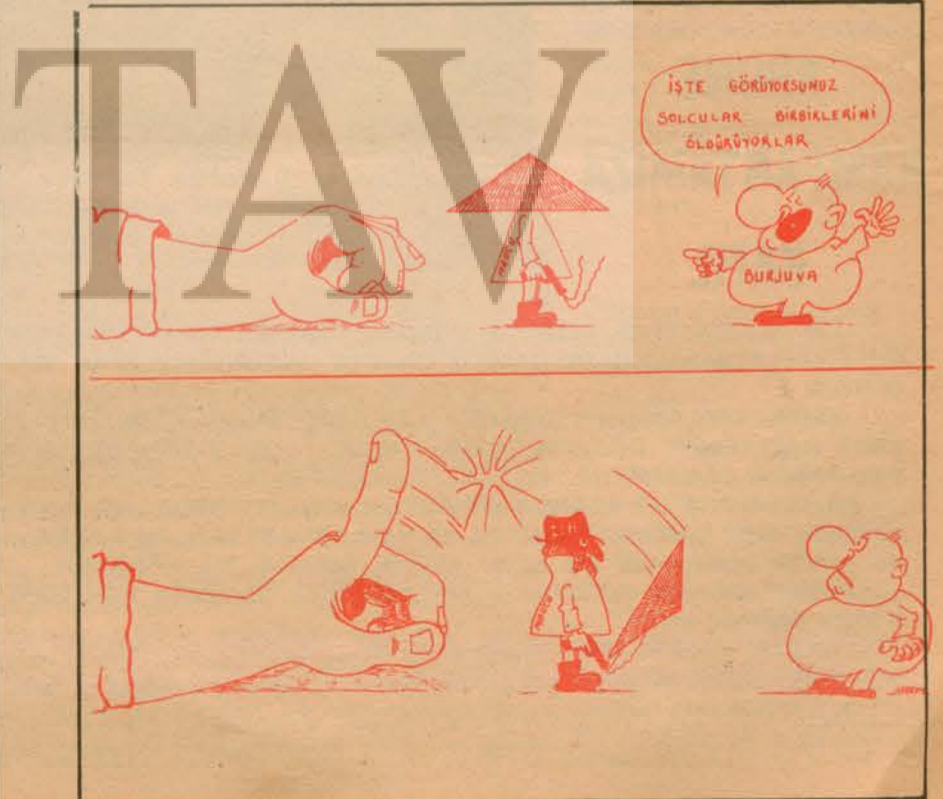
CIA'nın kanlı tuzağıyla başa getirildiği gün Şili'de çocukların sü-tünü kesen faşist askerî yönetime maddi ve manevi yardım yapanlar ise MAO'culardır. CIA' parababalarının ve silâh fabrikatörlerinin kân adına silâhlanmayı savunur, savaşları kışkırtır. MAO'cularda 3. Dünya Savaşının çıkması için uğraşır, silâhlanmayı savunur, barış düşmanıdır.

CIA parababalarının sömürsüne karşı ödünsüz savaş veren DİSK gibi gerçek işçi Sendikalarının, sömürüye son vermiş ülkelerdeki işçi yönetimlerinin baş düşmanıdır. Onları kötüler, karalar, içten ve dıştan saldırarak yok etmeğe çalışır.

MAO'cular da işçilerin yaptığı hiç bir şeyi beğenmeyen, işçilere güvenmeyen, çünkü işçilerden korkan, korktuğu için saldıran işçi düşmanlarıdır. Bu nedenle işçi sınıfının gerçek sendikal örgütü DİSK'e, onun düzenlediği toplantılara, sömürsüz ülkelerdeki işçi yönetimlerine tahammül edemezler, beğenmezler, saldırırlar.

CIA'nın ve MAO'cuların düşmanları da, istemleri de ortaktır. İşçi sınıfına, onun örgütlerine, onun kurduğu yönetimlere ve işçi sınıfının özlemi Dünya Barışına, CIA ve MAO'cular elele verip saldırırlar.

1 Mayıs'ta olduğu gibi.

İLERİCİ KADINLAR DERNEĞİNDEN HÂBERLER

İSTANBUL ŞİŞLİ ŞUBESİNDEN

İlerici Kadınlar Derneği Şişli Şubesinde arkadaşlar Mayıs ile ilgili bir pano hazırlayarak grevdeki Eczacıbaşı işçilerini ziyarete gitmişler ve onlarla dayanışma içerisinde olduklarını belirtmişlerdir.

Ortaköy Temsilciliği

Ortaköy temsilciliğinde okuma yazma kursları başlamıştır. Kadınlar kursa büyük ilgi gösteriyor. Katılma oranı yüksektir.

Kağıthane Temsilciliği

Temsilciliğe 15 günde bir gelen çocuk doktoru önce çocuk bakımı, hamilelikte dikkat edilecek noktalar, vb. konularda seminer vermekte, daha sonra da çocukları ücretsiz olarak muayene etmektedir.

Hisarüstü Temsilciliği

20 Şubatta açılan İKD Şişli Şubesine bağlı Rumeli Hisarüstü Temsilciliği çalışmalarını sürdürüyor. Bu çalışmalar arasında önemli bir yeri olan okuma-yazma kursları da devam etmektedir. Kadınların bir bölümü okuma yazma öğrenmiştir.

İSTANBUL KARTAL SUBESİNDEN

Şile'de dokuma tezgâhlarında çalışan ve «Kadınların Sesi» gazetesi abonelerinden olan bir emekçi arkadaşımız, 1 Mayıs törenine katıldığı için işvereni tarafından işine son verilmiştir. Bu yiğit emekçi arkadaşımız, kendisini ziyarete giden İlerici Kadınlar Derneği Kartal Şubesi üyelerine şöyle demiştir. «Açlık zulüm ve ölüm pahasına da olsa bundan sonra gelecek 1 Mayıs'ların daha görkemli ve daha güneşli geçmesi için, emekçi kadınların katılması için İlerici Kadınlar Derneğinde aktif olarak çalışacağım.»

İZMİR ŞUBESİNDEN

İlerici Kadınlar Derneği İzmir Şubesine bağlı doktor üyelerden bir grup Menemen ilçesinde, hasta kadın ve çocukların muayene ve tedavilerini yapmışlardır. Ayrıca gazetenin dağıtımını da yapan doktor arkadaşlar, İlerici Kadınlar Derneğinin çalışmalarını hakkında bilgi vermişlerdir.

ZONGULDAK ŞUBESİNDEN

İlerici Kadınlar Derneği Zonguldak şubesinin çalışmaları çevre ilçe ve bucaklarda da yayılıyor. Yenice bucağında 40'dan fazla kadın İKD'ye üye olmuştur. Kadınlar şubenin bir an önce kurulmasını ve okuma yazma kursu açmasını istiyorlar.

İKD ORDU'DA DA ÖRGÜTLENİYOR

İlerici Kadınlar Derneğinin Ordu'daki çalışmaları sürüyor. Bu çalışmalar arasında İKD üyelerinin açtığı bir okuma yazma kursu da var.

DISK'İN

GÜNLÜK GAZETESİ

Politika'YI

OKU OKUT

ABONE

KAMPANYAMIZA

KATIL

«KADINLARIN SESİ» TEMMUZ AYINDAN İTİBAREN 8 SAYFA OLARAK ÇIKACAK, KÂĞIT FİYATLARININ ARTMASI DA GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURULARAK FİYATI DA 300 KR. OLUYOR.

«KADINLARIN SESİ»NİN BASKISI 2 YIL İÇİNDE BEŞBİN ADETEN YİRMİBİN ADETE ÇIKTI. GAZETEMİZE GÖSTERİLEN BU İLGİ VE TALEP ONUN KADIN SORUNUNA DOĞRU YAKLAŞIMINI GÖSTERİYOR.

BU SAYIMIZDA BİR ABONE KAMYANYASI BAŞLATIYORUZ. HER OKUYUCUMUZUN GAZETENİN YURT ÇAPINDA DAHA DA YAYGINLAŞMASI İÇİN BU KAMPANYAYA KATILMASI, ABONE OLMASI VE EN AZ 10 ABONE YAPMASI BİR GÖREVDİR.

HEDEFLEDİĞİMİZ ÜÇ AYDA İKİBİN ABONE'YE ULAŞMAK İÇİN DOST OKUYUCULAR GÖREV BAŞINA!

ANA ÇOCUK VE KADIN SAĞLIĞI ÜZERİNE SOHBET

YAZ MEVSİMİNDEN GEREKTİĞİ KADAR YARARLANIYOR MUSUNUZ?

Yaz geliyor. Sebze ve meyvaların bol olduğu, güneşin pırıl pırıl parladığı bu mevsimden daha fazla yararlanmak ve soğuk kış günleri için enerji depolamak gerekiyor.

Çarşı ve pazarlarda her ne kadar sebze ve meyvaların fiyatları, biz emekçiler için erişilmez ise de gelecekteki güzel günlere varmak ve çocuklarımızı iyi yetiştirmek için dengeli ve yeterli olarak beslenmemiz gerekiyor.

İyi yıkandıktan sonra hiç pişirilmeden yenebilen domates, çilek, limon, şeftali, kayısı ve kiraz birer C vitamini kaynağıdır. Kan yapımından dokuların normal gelişmesine kadar türlü organlarda rol oynarlar. Bu mevsimde bol olan havuç, çocuklarda gözün uyum bozukluklarını ve görme kusurlarını giderir. Ayrıca domates ve limon gibi vitamin kaynakları çocuğun zekâ ve bedensel açıdan gelişmesine yardımcı olur.

Bütün bu meyvalar hergün belirli oranlarda yenmelidir, çünkü bir öğünde büyük miktarlarda yenen çilek ve üzüm özellikle çocukların derilerinde kabaklılık ve allerjik belirtiler ortaya çıkarabilir. Aynı şekilde incirin fazlası hem deri kabarıklarına hem de barsak bozukluklarına yol açabilir. Karpuz, büyük oranda sudan oluştuğu için böbrekleri çalıştırır ve böbrek hastalarına yararlıdır.

Yeşil sebzelerin tümü solukluk, unutkanlık, isteksizlik, uyku hali gibi belirtileri tamamen ortadan kaldırır. Bu yeşil sebzeleri de tek bir kez değil, hergün değişik oranlarda ve taze olarak yiyerek, içerdikleri vitaminlerden mümkün olduğu kadar çok yararlanmak gereklidir.

Yaz mevsiminde özellikle çocukların gelişmesini etkileyen önemli faktör güneştir. Çalışan ana-baba çocuklarının harcı olmamakla birlikte güneşin altında günde yarım veya bir saat yatmak kemik gelişmesine yardımcı olur. Bütün kış kapalı kalan çocukların D vitamini tazeleyerek, boylarının uzamasını, sırt ve bacaklarının düzgün olmasını ve iskelet sistemlerinin normal büyümesini sağlar.

Sebze ve meyvaların bolluğu ve güneş ışınları nedeni ile sağlıklı ve uzun kış mevsimi için enerji toplamağa en elverişli mevsim olan yazdan mümkün olduğu kadar çok yararlanmalıyız.

DÜNYADA AYIN ÖNEMLİ GÜNLERİ

16 Haziran 1976, tarihe kara harflerle geçmiş, insanların okurken utanç duyacakları günlerden birisidir: Güney Afrika halkının sömürüye ve baskıya karşı ayaklanmasının kanla bastırıldığı SOWETO OLAYI'nın 1. yıldönümüdür.

Soweto Olayı'nın 1. yıldönümünde yeryüzündeki bütün ilerici ve demokratlar Güney Afrika halklarının haklı savaşlarıyla dayanışmalarını bir kez daha dile getiriyorlar.

11-12 Haziranda Cenevre'de «İrkçiliğe ve Ayrımcılığa Karşı 2. Dünya Sendikal Konferansı» yapılıyor. 16-19 Haziran tarihlerinde ise Portekiz'in başkenti Lizbon'da «Güney Afrika'da Ayrımcılığa ve Sömürgeciliğe Karşı Dünya Konferansı» toplanacak.

Bugün Güney Afrika halkları emperyalizmin ve sömürgeciliğin kârlarını sürdürebilmek amacıyla kadın-erkek-çocuk-ihthiyar demeden yaptıkları vahşi katliama karşı kararlı bir mücadele yürütüyorlar.

Türkiye emekçi kadınları da, bu savaşında yiğitçe yerlerini alan Güney Afrika kadınlarını bir kez daha selâmlar ve onların zaferlerine olan inancı vurgular.

Başyazıdan Devam

omuz verecek gücüne güç katacak herkese açıktır. Bozgunculara İKD'nin çatısı altında yer yoktur. İKD bugünkü yerine ne yalnız yönetimi ne de üyeleri ile geldi. Her ikisinde uyum içinde özveri ile çalışımı birleşik gücü bugünkü durumunu sağladı.

Ancak savaşım uzun ve sabır isteyen bir iştir. Başarılarla kuru kuru öğünmeye vakit yok. Yapacak çok iş var. İKD'yi mahallelerde, fabrikalarda daha da güçlendirmek ve daha çok emekçi kadını saflarına katmak ve bu kadınları başta işçi sınıfımızın öncülüğünde verilmekte olan ulusal bağımsızlık, demokrasi, barış ve toplumsal ilerleme savaşımına çekmek.